

Posledice energetske krize

Migracija evropske industrije

Energetski intenzivne industrije, kao što su aluminijum, đubriva i hemikalije, izložene su riziku da kompanije trajno prebace proizvodnju na lokacije gde je jeftina energija u izobilju, kao što su Sjedinjene Američke Države

SADRŽAJ

Kratkoročni i dugoročni efekti evropske energetske krize	OVDE
Energetska kriza uništava industrijsku moć Evrope.....	OVDE
Nemačka napušta Ugovor o energetskej povelji	OVDE
Evropska energetska kriza će koštati siromašne zemlje sveta	OVDE
Revizori EU kažu da je 12,5 milijardi evra potrošeno bez ikakvog efekta	OVDE
„Spremni za 55”: EU ojačao ciljeve smanjenja emisija za države članice	OVDE
Evropska komisija ipak iznosi predlog gornje granice cene gasa	OVDE
Zeleno svetlo Berlinu da nacionalizuje Gazprom Germania	OVDE
Državna pomoć: Komisija odobrila danski plan od 1,34 milijarde eura	OVDE
Koje vrste državne pomoći su dozvoljene?	OVDE
Austrija 2023. zabranjuje korišćenje novih kotlova na fosilna goriva	OVDE
'Greške' britanskog energetskeg regulatora koštaju potrošače energije milijarde, kažu poslanici	OVDE
Grčka dodatno oporezuje zaradu energetske firmi na visokim cenama	OVDE
Francuski energetske regulator apeluje na smanjenje potrošnje struje	OVDE
Američke plan za korišćenje dobrovoljnih tržišta ugljenika	OVDE
Šta EU želi i očekuje od COP27?	OVDE
Moskva dekretom kontroliše prodaju poslova naftnih servisne firmi u Rusiji	OVDE

Kratkoročni i dugoročni efekti evropske energetske krize

LONDON - Kako vreme postaje hladnije u Evropi, naponi za suzbijanje potrošnje prirodnog gasa i električne energije dostižu svoje granice, a kratkotrajno olakšanje koje je blok slavio u poslednjih nekoliko meseci počinje da bleedi, piše **S&P Global**.

Energetska kriza u Evropi može se posmatrati sa dva glavna aspekta: kratkoročnih efekata i izazova, i dugoročnih uticaja i rešenja.

Kratkotrajno olakšanje

Iako imajući u vidu stanje skladišnih objekata EU koji su prema Međunarodnoj energetskej agenciji (IEA) trenutno popunjeni 95 posto, Evropa bi možda mogla proći kroz ovogodišnju zimu, ali uz visoku cenu koju mora da plati.

Preduzeća širom Evrope ne ograničavaju samo svoju potrošnju energije i nastavljaju da posluju kao i obično. Oni zatvaraju fabrike, smanjuju ili sele, dotle da ima ocena da je Evropa možda na putu deindustrijalizacije. Proizvodna aktivnost u eurozoni pala je na najniži nivo od maja 2020.

Oktobarski izveštaj **S&P Global-ov PMI** (Indeks menadžera nabavke) signalizirao je nadolazeću recesiju, padajući u novembru ispod 50 - što je pokazatelj ekonomske kontrakcije.

Dugoročne posledice

U svojoj najnovijoj analizi energetske krize u Evropi objavljenoj 3. novembra, IEA je saopštila da bi se unija mogla suočiti s nedostatkom od čak 30 milijardi kubnih metara (bcm) prirodnog gasa tokom letnjog perioda za nadopunjavanje svog skladišta gasa u narednoj godini.

„Nedavno blago vreme i niže cene gasa, prete da u analizi evropskih zaliha gasa unesu samozadovoljstvo, ali još uvek nismo izašli iz šume“, rekao je izvršni direktor IEA Fatih Birol.

Cena sankcija

Pogled na izveštaj IEA pokazuje da će se Evropska unija suočiti s velikim izazovom u ispunjavanju svojih energetskeih potreba u narednim godinama, a s obzirom na velike troškove transporta gasa sa velikih udaljenosti, Iran je mogao biti značajan doprinos rješavanju problema ovaj problem.

Posedujući najveće svetske resurse gasa, Islamska Republika mogla bi Evropi osigurati energiju koja joj je očajnički potrebna da postoji infrastruktura za gasovod ili ako stalne sankcije Iranu nisu sprečile pristup tehnologiji potrebnoj za utečnjavanje prirodnog gasa u velikim razmerima.

Uprkos svim ovim ograničenjima, Islamska Republika je stalno izražavala svoju spremnost da pomogne Evropi da ublaži barem deo svojih potreba za energijom.

Energetska kriza uništava industrijsku moć Evrope

LONDON – Evropi je potrebno da industrijske kompanije štede energiju usred rastućih troškova i smanjenih zaliha, a potražnja za prirodnim gasom i električnom energijom opala je u proteklom tromesečju, piše *Euronews*.

Ipak, prerano je za radovanje, dodaje portal i navodi: Pad nije samo zato što industrijske kompanije smanjuju termostate, već i posledica zatvaranja pogona koji se možda nikada neće ponovo otvoriti, pa poalodavci, ekonomisti i industrijske grupe upozoravaju da bi njena industrijska baza mogla ozbiljno oslabiti ako se produže visoki troškovi energije.

Energetski intenzivne industrije, kao što su aluminijum, đubriva i hemikalije, izložene su riziku da kompanije trajno prebace proizvodnju na lokacije gde je jeftina energija u izobilju, kao što su Sjedinjene Američke Države.

Iako su neobično topao oktobar i projekcije blage zime doprinele smanjenju cena, prirodni gas u Sjedinjenim Državama još uvek košta oko petinu onoga što kompanije plaćaju u Evropi.

Proizvodna aktivnost u eurozoni ovog meseca dostigla je najslabiji nivo od maja 2020. godine, signalizirajući da Evropa ide ka recesiji.

Međunarodna agencija za energetiku procenjuje da je evropska potražnja za industrijskim gasom pala za 25% u trećem kvartalu u odnosu na godinu ranije. Analitičari kažu da su iza pada morala biti rasprostranjena isključenja jer samo povećanje efikasnosti ne bi proizvelo takve uštede.

Više od jednog od četiri preduzeća u sektoru hemikalija i 16% u sektoru automobila reklo je da su primorani da smanje proizvodnju, pokazalo je istraživanje 24.000 preduzeća koje su sprovele nemačke trgovinske i industrijske komore (DIHK). Štaviše, 17% kompanija u automobilskom sektoru reklo je da planiraju preseliti deo proizvodnje u inostranstvo.

Evropska industrija decenijama prebacuje proizvodnju na lokacije sa jeftinijom radnom snagom i nižim drugim troškovima, ali energetska kriza ubrzava egzodus, kažu analitičari.

Na primer, proizvodnja primarnog aluminijuma u EU je prepolovljena, smanjena za milion tona, tokom prošle godine.

Podaci o trgovini koje je prikupio Reuters pokazuju da je svih devet topionica cinka u bloku ili prekinulo ili obustavilo proizvodnju, koja je zamenjena uvozom iz Kine, Kazahstana, Turske i Rusije.

Ponovno otvaranje topionice aluminijuma košta do 400 miliona eura i malo je verovatno s obzirom na nesigurne ekonomske izgleda Evrope, rekao je Kris Heron iz industrijskog udruženja Eurometaux.

Napori Zapada da osiguraju zalihe ne samo za energiju, već i za ključne minerale koji se koriste u električnim vozilima i obnovljivoj infrastrukturi također su ugroženi visokim cijenama energije. Očekuje se da će Brisel početkom sljedeće godine predložiti novi zakon – Evropski zakon o kritičnim sirovinama – za stvaranje rezervi minerala neophodnih u tranziciji na zelenu ekonomiju, kao što su litij, boksit, nikel.

Ali bez više obnovljive energije i nižih troškova, malo je verovatno da će kompanije investirati u Evropu, upozorio je Emanuel Manigrasi, viši menadžer za klimu energiju u European Aluminiumu.

Primeri industrijske erozije se gomilaju. Evropa je ove godine po prvi put postala neto uvoznik hemikalija, saopštio je Cefic, Evropski savet za hemijsku industriju.

Više od polovine evropske proizvodnje amonijaka, ključnog sastojka đubriva, zatvoreno je i zamenjeno uvozom, prema Međunarodnoj asocijaciji za gnojiva.

Nemačka napušta Ugovor o energetskej povelji

BERLIN - Tri koalicione stranke koje su formirale nemačku vladu u petak su se složile da zemlja treba da napusti Ugovor o energetskej povelji, čime je i najveća evropska ekonomija posle Francuske, Španije, Holandije, Slovenije i Poljske objavila da napušta sporni sporazum.

"Dosledno usklađujemo našu trgovinsku politiku sa zaštitom klime i u skladu s tim se povlačimo iz Ugovora o energetskej povelji", rekla je Franciska Brantner, državna sekretarka u ministarstvu ekonomije i klime, u saopštenju za javnost.

Pakt, osmišljen 1990-ih, omogućava međunarodnim investitorima u energetske projekte da tuže vlade za profit izgubljen kao rezultat promena politike. Sada se to smatra velikom pretnjom nacionalnim klimatskim planovima za zatvaranje elektrana na uglj ili ograničavanje proizvodnje nafte i gasa.

To je veliki udarac za sporazum, ali i za Evropsku komisiju, koja je pozvala zemlje da podrže reforme sporazuma, piše *Politico*. Komisija je ovog leta završila pregovore s drugim članicama sporazuma koji bi EU dali izuzeće da postepeno ukida zaštitu za projekte fosilnih goriva u EU u narednih 10 godina.

Evropski ambasadori će u sredu glasati o modernizaciji sporazuma. Još uvek je nejasno hoće li među zemljama EU postojati kvalifikovana većina za Brisel da podrži ažuriranje sporazuma.

Evropska energetska kriza će koštati siromašne zemlje sveta

NJUJORK - Računi za utrošenu energiju će biti visoki, ali Evropa će preživeti zimu: kupila je dovoljno nafte i gasa da prođe kroz sezonu grejanja, komentariše 8. novembra **Blumberg**.

Mnogo veće troškove snosiće najsiromašnije zemlje sveta, koje su bile isključene s tržišta prirodnog gasa zbog halapljive potražnje Evrope. „A najverovatnije posledice - zatvaranje fabrika, sve češće i dugotrajnije nestašice struje, raspirivanje društvenih nemira - mogle bi se protegnuti u sledeću deceniju.“

„Zabrinutost za energetska sigurnost u Evropi pokreće energetska siromaštvo u svetu u razvoju“, rekao je Saul Kavonić, energetska analitičar u Credit Suisse Group AG. „Evropa isisava gas iz drugih zemalja bez obzira na cenu.“

Po prvi put, zemlje u usponu poput Pakistana, Bangladeša i Tajlanda prisiljene su da se takmiče po ceni s Nemačkom i drugim ekonomijama koje su nekoliko puta veće.

U ovim okolnostima, globalni dobavljači goriva sve su oprezniji u pogledu prodaje zemljama koje bi mogle biti na putu nelikvidnosti, piše agencija.

Cena goriva je u američkim dolarima, a jedna pošiljka trenutno košta skoro 100 miliona dolara. Poređenja radi, isporuke LNG-a u proseku su iznosile 33 miliona dolara tokom 2010-ih.

"Dobavljači se ne moraju fokusirati na osiguranje svog LNG-a na tržištima niske pristupačnosti", rekao je Raghav Mathur, analitičar u škotskom konsultantu Vod Mekenzi (Wood Mackenzie). Više cene koje mogu dobiti na spot tržištu više nego nadoknađuju sve kazne koje bi mogli platiti za izbegavanje planiranih isporuka. I ta će dinamika verovatno trajati godinama, kaže Mathur.

Istovremeno, Evropa ubrzava izgradnju plutajućih uvoznih terminala za utečnjeni gas (LNG) kako bi u budućnosti obezbedila više goriva. **BlumbergNEF** očekuje se da će evropska potražnja za gasom porasti za skoro 60% do 2026. godine.

Obično kada postoji kratkoročna nestašica, zemlje mogu potpisati dugoročne ugovore o snabdevanju, plaćajući fiksnu stopu za osiguranje pouzdanih isporuka godinama. To ovog puta nije uspelo. Čak se i ponude za isporuke koje počinju godinama u budućnost odbijaju.

„Spremni za 55”: EU ojačao ciljeve smanjenja emisija za države članice

BRISEL - Savet Evrope i Evropski parlament 8. novembra su postigli privremeni politički dogovor o unapređenim ciljevima smanjenja emisija za države članice u okviru tzv. Uredbe o raspodeli tereta, prenosi portal [consilium.europa.eu](https://www.consilium.europa.eu).

Privremenim dogovorom potvrđuje se cilj smanjenja emisija stakleničkih gasova na nivou i EU do 2030. za 40 % u odnosu na 2005. za sektore koji nisu obuhvaćeni EU sistemom za trgovanje emisijama (ETS EU), odnosno za drumski i domaći pomorski promet, zgradarstvo, poljoprivredu, otpad i male industrije. Dogovorom se zadržavaju povećani nacionalni ciljevi dodeljeni svakoj državi članici, kako je predložila Komisija, i prilagođava se način na koji države članice mogu iskoristiti postojeće fleksibilne mogućnosti kako bi ostvarile svoje ciljeve.

Kako bi se uzele u obzir nesigurnosti povezane s nepredviđenim događajima koji utiču na emisije, Savet i Parlament postigli su dogovor o tome da 2025. ažuriraju linearnu putanju emisija utvrđenu za svaku državu članicu, što bi moglo dovesti do povećanja ili smanjenja godišnjih emisijskih kvota za period od 2026. do 2030.

Privremenim dogovorom državama članicama omogućuje se da „akumuliraju i posuđuju” emisijske kvote. Za 2021. države članice mogu, ako su njihove emisije bile niže od njihovih

godišnjih emisijskih kvota, akumulirati do 75 % svoje godišnje emisijske kvote za tu godinu i iskoristiti je u narednim godinama, do 2030. Za razdoblje od 2022. do 2029. države članice moći će akumulirati do 25 % svoje godišnje emisijske kvote do te godine i iskoristiti je u narednim godinama, do 2030.

Istovremeno će u godinama u kojima su emisije veće od godišnjeg ograničenja države članice moći da posude kvote iz sledeće godine do 7,5% svoje godišnje emisijske kvote za godine od 2021. do 2025. i do 5% za godine od 2026. do 2030.

Privremenim dogovorom omogućuje se i kupovina i prodaja emisijskih kvota među državama članicama, i to do 10 % njihovih godišnjih emisijskih kvota za godine od 2021. do 2025. te do 15 % za godine od 2026. do 2030.

Države članice moći će da iskoriste ograničenu količinu jedinica nastalih uklanjanjem stakleničkih gasova u sektoru korišćenja zemljišta, prenamene zemljišta i šumarstva (LULUCF) kako bi ispunile svoje ciljeve na temelju Uredbe o raspodeli tereta. Ta će se fleksibilna mogućnost podeliti na dva razdoblja, od 2021. do 2025. i od 2026. do 2030., bez mogućnosti prenosa između tih dvaju razdoblja.

Privremenim dogovorom zadržava se i fleksibilna mogućnost ETS-a kojom se devet država članica omogućuje da ograničenu količinu emisijskih jedinica iz ETS-a iskoriste za neutralizaciju emisija u sektorima raspodele tereta od 2021. do 2030.

Zakonodavci su se složili da će iz predloga ukloniti dodatnu rezervu koja bi se sastojala od „neiskorišćenih” neto uklanjanja stakleničkih gasova koje su ostvarile države članice i koja premašuju ciljeve iz Uredbe o LULUCF-u.

Kontekst

Predlogom uredbe o raspodeli tereta revidiraju se postojeća pravila, koja su poslednji put izmenjena 2018. Savet i Parlament moraće sada formalno da donesu privremeni politički dogovor koji je 8. novembra postignut u okviru trijaloga.

Predlog revizije Uredbe o raspodeli tereta deo je paketa „Spremni za 55”. Tim paketom, koji je Evropska komisija predstavila 14. jula 2021., želi se omogućiti da EU do 2030. svoje neto emisije stakleničkih gasova smanji za najmanje 55% u odnosu na nivoe iz 1990. i da do 2050. postigne klimatsku neutralnost.

Parlament je na plenarnoj sednici 8. juna 2022. doneo niz amandmana na predlog Komisije. Savet za životnu sredinu je 29. juna 2022. postiglo opšti pristup o predlogu.

Revizori EU kažu da je 12,5 milijardi evra potrošeno bez ikakvog efekta

BRISEL - Milijarde evra pomoći date regijama sa ugljem u Evropskoj uniji gotovo neprimetno su podstakle efikasnu klimatsku tranziciju, rekli su 9. novembra revizori EU, loše predviđajući budućnost dodatno usloženu ratom u Ukrajini .

EUROPEAN
COURT
OF AUDITORS

Evropski revizorski sud (ECA) analizirao je efekte koje su rashodi od oko 12,5 milijardi eura u periodu 2014-2020. imali za sedam regija za proizvodnju uglja u Nemačkoj, Poljskoj, Rumuniji, Češkoj Republici i Španiji. "Podrška EU regijama s ugljem postigla je malo za klimatsku tranziciju", navela je ECA u svojoj reviziji. "Finansijska pomoć EU za regije uglja imala je ograničen uticaj i na zapošljavanje i na tranziciju energije."

Rečeno je da su ta sredstva više korištena za povezane razvojne nadogradnje u rasponu od zdravstvene do transportne infrastrukture, između ostalih širokih projekata kvaliteta života, ali dala su mali podsticaj prelasku na "zelenu" energiju.

To je zabrinjavajuće za novi fond EU za pravednu tranziciju (JTF), vredan više od 17 milijardi eura, kako bi se pomoglo zemljama da se odviknu od fosilnih goriva , piše **Rojters**.

"Revizori naglašavaju rizik da bi se sredstva mogla potrošiti bez efikasne tranzicije", rekli su revizori o JTF-u, o kojem su zemlje koje se oslanjaju na uglj poput Poljske pregovarale s drugim članicama bloka od 27 zemalja u zamenu za pristanak do cilja klimatske neutralnosti do 2050.

Revizori su rekli da se problem od tada pogoršao ratom u Ukrajini i rezultujućim rezovima u prodaji ruskog gasa Evropi, što je nateralo neke zemlje da ponovo povećaju upotrebu uglja kako bi osigurale snabdevanje energijom.

Čak i prije rata, ECA je primetila da su zemlje poput Poljske i Nemačke delimično zamenile korišćenje domaćeg uglja uvoznim ili drugim fosilima poput prirodnog gasa, što znači da emisije stakleničkih plinova nisu pale kako se očekivalo.

Evropska komisija ipak iznosi predlog gornje granice cene gasa

BRISSEL - Evropska komisija je 11. novembra obećala da će izneti predlog o postavljanju "privremene granice cene gasa" pre sastanka ministara energetike EU 24. novembra, navodi se u pismu Komisije ambasadorima EU do kog je došao **Politico**.

Komisija se našla pod žestokim pritiskom grupe od 15 zemalja članica, kao i predsednika Evropskog saveta Šarla Mišela da predlože gornju granicu cene prirodnog gasa kako bi obuzdali poskupljenje opvrog energenta destabilizovanog ratom u Ukrajini. Komisija se protivi, kao i grupa zemalja na čelu sa Nemačkom i Holandijom, koje strahuju da će niske cene okrenuti izvoznike gasa drugim tržištima.

Diplomata EU je rekao da "ključna masa" zemalja članica želi da se "potpuni predlog iznese" pre sastanka 24. novembra.

„EU treba da ima mehanizam koji ograničava epizode previsokih cena gasa poput onih koje smo poznavali u avgustu“, kaže se u pismu koje su potpisali predsednica Komisije Ursula fon der Lejen i češki premijer Petr Fiala, čija zemlja trenutno predsedava Savetom.

U pismu Komisije se takođe navodi da se EU treba pripremiti za sledeću zimu kada na tržištu verovatno neće biti ruskog gasa.

Komisija planira da pojača napore da zemlje zajedno kupuju gas i traže gas od drugih dobavljača.

Konačno, Komisija ima za cilj da do početka sledeće godine iznese zakonski predlog za "smanjenje uticaja gasa na cene električne energije".

Zelena svetlo Berlinu da nacionalizuje Gazprom Germania

BRISSEL - Evropska komisija odobrila je 12. novembra vladi u Berlinu da nacionalizuje podfirmu Gasproma u Nemačkoj i za to izdvojila 225,6 miliona evra, prenosi Sputnik.

Evropska komisija kaže da je dala zeleno svetlo za meru državne pomoći od 225,6 miliona evra energetsom gigantu "SEFE Securing Energy for Europe", ranije poznatom kao Gazprom Germania, što omogućava Nemačkoj da preuzme kompaniju.

Postojeći registrovani kapital kompanije u iznosu od 225,6 miliona evra biće sveden na nulu, čime će se de fakto okončati vlasništvo sadašnjeg ruskog akcionara.

Nakon toga će nemačka kompanija izdati nove akcije u istom iznosu, koje će potom otkupiti Nemačka.

Komisija odobrila danski plan od 1,34 milijarde evra pomoći energetske intenzivnim kompanijama

BRISEL - Evropska komisija saopštila je 4. novembra da je odobrila dansku šemu od 1,34 milijarde eura za podršku energetske intenzivnim kompanijama. Šema je odobrena u okviru u oktobru dopunjenog Privremenog kriznog okvira državne pomoći, prepoznajući da privreda EU doživljava ozbiljan poremećaj.

Danska mera

U okviru ove mere, kojom će upravljati Danska poslovna uprava, pomoć će biti u obliku kredita sa subvencionisanim kamatnim stopama.

Mera će biti otvorena za energetske intenzivne mala i srednja preduzeća (MSP) i velike kompanije u različitim sektorima. Kreditne i finansijske institucije biće isključene iz mere.

Komisija je utvrdila da je danska šema u skladu sa uslovima navedenim u Privremenom kriznom okviru. Konkretno, (i) rok dospelosti kredita neće biti duži od šest godina; (ii) snižene kamatne stope poštuju minimalne nivoe utvrđene u Privremenom kriznom okviru; (iii) pojedinačni iznos zajma po MSP-u i velikom preduzeću će pokriti potrebe za likvidnošću za 12 odnosno 6 meseci nakon dodele pomoći; i (iv) podrška će biti dodeljena najkasnije do 31. decembra 2023. godine.

Koje vrste državne pomoći su dozvoljene?

BRISEL - Privremeni krizni okvir državne pomoći predviđa u oblasti energetike sledeće vrste pomoći, koje mogu dodeliti države članice:

Ograničeni iznosi pomoći, u bilo kom obliku, za kompanije pogođene trenutnom krizom ili naknadnim sankcijama i kontrasankcijama do povećanog iznosa do 2 miliona evra;

Podrška likvidnosti u obliku državnih garancija i subvencionisanih kredita. U izuzetnim slučajevima i podložno strogim merama zaštite, države članice mogu obezbediti energetskim preduzećima za njihove trgovinske aktivnosti javne garancije koje prelaze 90% pokrivenosti.

Pomoć za kompenzaciju visokih cena energije. Pomoć, koja se može dodeliti u bilo kom obliku, delimično će kompenzovati kompanije, posebno intenzivne korisnike energije, za dodatne troškove zbog izuzetnog poskupljenja prirodnog gasa i električne energije. Iznos pojedinačne pomoći može se izračunati na osnovu prethodne ili sadašnje potrošnje, uzimajući u obzir potrebu održavanja tržišnih podsticaja za smanjenje potrošnje energije i osiguranje kontinuiteta ekonomskih aktivnosti.

Osim toga, države članice mogu pružiti fleksibilniju podršku, uključujući posebno pogođene energetske intenzivne sektore.

Mere koje ubrzavaju uvođenje obnovljive energije. Države članice mogu uspostaviti šeme za ulaganja u obnovljive izvore energije, uključujući obnovljivi vodonik, biogas i biometan, skladištenje i obnovljivu toplotu, uključujući kroz toplotne pumpe, uz pojednostavljene tenderske procedure koje se mogu brzo implementirati.

Države članice posebno mogu osmisliti šeme za određenu tehnologiju, za koje je potrebna

podrška s obzirom na poseban nacionalni energetska miks;

Mere koje olakšavaju dekarbonizaciju industrijskih procesa. U cilju ubrzanja diverzifikacije snabdijevanja energijom, države članice mogu podržati ulaganja za postepeno ukidanje fosilnih goriva, posebno kroz elektrifikaciju, energetska efikasnost i prelazak na korišćenje vodonika iz obnovljivih izvora i električne energije u skladu s određenim uslovima. Države članice mogu ili (i) uspostaviti nove šeme zasnovane na tenderima, ili (ii) direktno podržati projekte, bez tendera, uz određena ograničenja udela javne podrške po investiciji. Za mala i srednja preduzeća, kao i za posebno energetska efikasna rešenja bili bi predviđeni posebni bonusi za dopunu; i

Mere za podršku smanjenju potražnje električne energije, u skladu sa Uredbom (EU) 2022/1854.

Sledeće vrste pomoći su takođe moguće od slučaja do slučaja, pod određenim uslovima: (i) podrška kompanijama pogođenim obaveznim ili dobrovoljnim ograničenjem gasa, (ii) podrška za punjenje skladišta gas, (iii) prolazna i vremenski ograničena podrška za prelazak na fosilna goriva koja više zagađuju koja su podložna naporima za energetska efikasnost i izbegavanje efekata zaključavanja, (iv) podrška osiguranju ili reosiguranju kompanija koje prevoze robu u i iz Ukrajine, i (v) podrška za mere dokapitalizacije kada je takva podrška solventnosti neophodna, odgovarajuća i proporcionalna.

Sankcionisani subjekti pod ruskom kontrolom biće isključeni iz delokruga ovih mera.

Privremeni krizni okvir uključuje niz zaštitnih mera:

Proporcionalna metodologija, koja zahteva vezu između iznosa pomoći koja se može dodeliti preduzećima i obima njihove ekonomske

aktivnosti i izloženosti ekonomskim efektima krize;

Uslovi podobnosti, na primer definisanje energetska intenzivnih korisnika kao poslovanja za koje kupovina energenata iznosi ili (i) najmanje 3% vrednosti njihove proizvodnje ili prometa u 2021. godini; ili (ii) najmanje 6% njihove vrednosti proizvodnje ili prometa u prvom polugodištu 2022. godine; i

Zahtevi održivosti. Države članice se pozivaju da razmotre, na nediskriminatoran način, postavljanje zahteva koji se odnose na zaštitu životne sredine ili sigurnost snabdevanja prilikom dodele pomoći za dodatne troškove zbog izuzetno visokih cena gasa i električne energije. Nadalje, korisnici pomoći za dodatne troškove energije iznad 50 miliona eura dužni su da podnose organu za dodelu sredstava plan u kojem će se precizirati kako će smanjiti ugljenični otisak svoje potrošnje energije ili implementirati druge mere kako bi osigurali zaštitu životne sredine ili sigurnost snabdevanja energijom.

Privremeni krizni okvir biće na snazi do 31. decembra 2023. za sve mere. U cilju osiguranja pravne sigurnosti, Komisija će u kasnijoj fazi proceniti potrebu za produženjem.

***Privremeni krizni okvir dopunjuje široke mogućnosti država članica** da osmisle mjere u skladu s postojećim pravilima EU o državnoj pomoći. Na primjer, pravila EU o državnoj pomoći omogućavaju državama članicama da pomognu kompanijama da se nose s nedostatkom likvidnosti i kojima je potrebna hitna pomoć za spašavanje. Nadalje, član 107(2)(b) Ugovora o funkcionisanju Evropske unije omogućava državama članicama da kompenzuju kompanijama za štetu direktno uzrokovanu izuzetnim događajem, poput onih uzrokovanih trenutnom krizom.

Američki plan za korištenje dobrovoljnih tržišta ugljenika

ŠARM EL ŠEIK - Skeptici strahuju da bi američki plan za korištenje dobrovoljnih tržišta ugljenika za ubrzanje energetske tranzicije u siromašnim zemljama mogao dovesti do zelenog pranja. Ali ako se to učini na pravi način, moglo bi pomoći tržištima u razvoju da zatvore jedan od najvećih svjetskih emitera ugljenika: elektrane na uglj, prenosi Rojters.

Šemu, poznatu kao Akcelerator energetske tranzicije (eng. Energy Transition Accelerator - ETA), pokrenuo je ove nedelje na konferenciji Ujedinjenih nacija COP27 Džon Keri, izaslanik Sjedinjenih Država za klimu, u saradnji s Rokfeler fondacijom i Fondom za Zemlju milijardera Džefa Bezosa.

Dobrovoljna tržišta ugljenika, na kojima kompanije dobijaju kredite za emisije u zamenu za usmeravanje novca u siromašne zemlje koje su smanjile emisije ugljenika, često su prožeta prevarom i dvostrukim računanjem. Mnogi kritičari misle da bi bogate zemlje trebalo samo da izdvoje novac kako bi zatvorile elektrane na uglj – ili da oporezuju kompanije na fosilna goriva kako bi prikupile novac.

ETA partneri obećavaju da će novac biti upotrebljen u zemljama koje imaju sveobuhvatne planove za tranziciju svojih energetske sektora.

Ali i dalje postoje sumnje. Jedna je da ETA nije postavila svoje kriterijume za ono što se propisuje kao kompenzacija. Zašto se ne uhvatiti u koštac sa visokim standardima koje je već razvila Inicijativa za integritet dobrovoljnih tržišta ugljenika?

Još jedna zabrinutost je da ETA planira da koristi gotovinu ne samo za zatvaranje elektrana na uglj, već i za povećanje obnovljive energije. Naravno, zemljama je potreban jeftin novac da ubrzaju uvođenje solarne energije i energije vetra. Ali izgradnja solarne elektrane ne smanjuje emisije na način na koji to čini zatvaranje elektrane na uglj.

Šta EU želi i očekuje od COP27?

BRISEL - Na konferenciji UN-a o klimatskim promjenama COP27 koja je počela minulog vikenda u Šarm el-Šeiku u Egiptu Evropska Komisija će pozvati sve učesnike da poduzmu hitne mere za smanjenje emisija stakleničkih gasova i poštuju obveze koje su preuzeli na temelju Pariskog sporazuma i Klimatskog pakta iz Glasgova donesenog prošle godine na konferenciji COP26, objavljeno je na portalu EU.

Kontekst

U skladu s Pariskim sporazumom iz 2015., ukupno 194 zemlje pristale su da dostave nacionalno utvrđene doprinose koji predstavljaju njihove pojedinačne ciljne vrednosti smanjenja emisija. Ti nacionalno utvrđeni doprinosi trebalo bi da doprinesu održavanju projene globalne temperature ispod 2 °C i što bliže vrednosti od 1,5 °C do kraja stoleća. U izveštajima Međuvladinog panela UN-a o klimatskim promenama (IPCC) iz 2022. upozorava se da bi samo drastično smanjenje emisija ugljenika s kojim bi trebalo početi odmah moglo sprečiti ekološku katastrofu.

U decembru 2020. taj je cilj za 2030. saopšten UNFCCC-u kao nacionalno utvrđeni doprinos EU u okviru Pariskog sporazuma.

EU je 2021. predstavio paket predloga kako bi njegove politike u području klime, energetike, upotrebe zemljišta, prometa i oporezivanja bile prikladne za smanjenje neto emisija stakleničkih gasova za najmanje 55 % do 2030. Prvi dogovor o automobilima i kombijima s nultim emisijama postignut je 27. oktobra. EU će nakon donošenja svih tih prijedloga u najkraćem mogućem roku ažurirati svoj nacionalno utvrđeni doprinos. Finansiranje borbe protiv klimatskih promena ključno je za pružanje podrške ranjivim

Evropska unija globalni je predvodnik u delovanju u području klime jer je od 1990. već smanjila svoje emisije stakleničkih gasova za više od četvrtine, dok je njena privreda u istom razdoblju ostvarilo rast od više od 60 %. U Evropskom zelenom planu, predstavljenom u decembru 2019., EU je dodatno povećao svoje klimatske ambicije jer se obvezao na postizanje klimatske neutralnosti do 2050. Taj je cilj postao pravno obavezujući u julu 2021. donošenjem i stupanjem na snagu Evropskog zakona o klimi. U njemu se utvrđuje i prelazni cilj smanjenja neto emisija stakleničkih gasova do 2030. za najmanje 55 % u odnosu na emisije iz 1990.

zajednicama da se zaštite od efekata klimatskih promena i za podršku održivom privrednom rastu. Razvijene zemlje obavezale su se da prikupe ukupno 100 milijardi američkih dolara godišnje međunarodnih finansijskih sredstava za borbu protiv klimatskih promena od 2020. do 2025. kako bi se posebno pomoglo najugroženijim zemljama i malim ostrvskim državama u nastojanjima da ublaže klimatske promene i prilagode im se.

EU je najveći donator; njegov doprinos neprestano raste i iznosi otprilike četvrtinu ukupnog iznosa, no i druge zemlje donatori sada se moraju dodatno angažovati i nadoknaditi trenutni manjak, prenosi ec.europa.eu.

'Greške' britanskog regulatora koštaju potrošače milijarde, kažu poslanici

LONDON - Poslanici britanskog parlamenta su postavili pitanje da li je energetska regulator, Ofgem, sposoban da kontroliše tu granu privrede nakon što je optužen da košta britanska domaćinstva milijarde funti kao rezultat propasti dobavljača energije.

Političari u moćnom Komitetu za javne račune rekli su da Ofgem nije uspeo da upravlja ovim sektorom "po značajnoj ceni za račune za energiju" u ekstremno oštrm izveštaju o regulaciji dobavljača energije, prenosi 13. novembra londonski **Guardian**.

Regulator je okrivljen što nije spriječio kolaps 29 dobavljača energije od jula 2021. godine, što je pogodilo oko 4 miliona domaćinstava. Greške su koštale potrošače procenjenih 2,7 milijardi funti, ili dodatnih 94 funti na svaki račun, kroz naplatu nadoknade troškova upravljanja transferima kupaca novom dobavljaču.

Ta brojka ne uključuje milijarde koje je vlada potrošila na spasavanje Bulb Energyja, koji je bio daleko najveći dobavljač koji je propao, sa 1,5 miliona kupaca. Bulb je kupio rival Octopus Energy krajem prošlog meseca nakon skoro godinu dana u vladinoj administraciji.

Talas dobavljača se srušio tokom energetske krize zbog rasta veleprodajnih cena gasa prošle

godine, je potom pogoršan ruskom invazijom na Ukrajinu u februaru. Izveštaj poslanika optužio je Ofgem da je "presporo delovao" kako bi osigurao da dobavljači budu finansijski otporni, čak i pre krize.

Regulator je pokušao da poveća konkurenciju otvaranjem tržišta energije za nove dobavljače. Međutim, uvođenje ograničenja na račune za energiju tokom vlade Tereze Mej, u kombinaciji s porastom veleprodajnih cena gasa, razotkrilo je slabost bilansa mnogih kompanija.

Komitet je konstatovao da "nije uveren da Ofgem još uvek ima veštine i kapacitete potrebne da preuzme proaktivniju ulogu u regulaciji tržišta dobavljača energije". Izveštaj je pokazao da je Ofgem, na čelu s glavnim izvršnim direktorom Džonatanom Brerlijem, povećao veličinu svoje radne snage sa 816 zaposlenih u 2018. na 1.400 sada i zatražio je od ministarstva finansija dodatna sredstva.

Komisija je dala niz preporuka uključujući reviziju institucije „snabdevača u krajnjoj instanci“, koji osigurava kontinuitet snabdevanja kada dobavljač to ne uspe.

Također želi da Ofgem pokaže kako je povećao svoj kapacitet za procenu finansijskog rizika dobavljača i pozvao na reviziju svoje gornje granice cena.

Francuski regulator apeluje na smanjenje potrošnje struje

PARIZ - Francuski regulator energije apelovao je na domove i preduzeća da smanje potrošnju energije kako bi izbegli nestanke struje ove zime, preneo je 10. novembra Blumberg.

Zemlja ulazi u sezonu grejanja sa samo polovinom svojih nuklearnih kapaciteta na mreži, dok su isporuke ruskog gasa takođe smanjene. Mrežni operator RTE upozorio je da bi ograničenja proizvodnje — koja su primorala državu da uvozi struju po neverovatno visokim cenama — mogla dovesti do rotirajućih isključenja struje u slučaju jako hladnog vremena.

"Ako budemo trezveni, posebno u stambenim zgradama i uredima, to će olakšati zimu", rekla je Emanuel Vargon, predsednica Komisije za regulaciju energije, u intervjuu za Bloomberg TV. Francuska može izbeći stalno isključenje struje sve dok ljudi umereno koriste energiju, rekla je ona.

Vlada je postavila cilj da smanji potrošnju energije od strane preduzeća i javnih vlasti za 10% tokom dve godine. Postignut je određeni napredak, a podaci za protekle četiri nedelje pokazuju da je potrošnja električne energije bila 6,8% niža od nivoa pre Covida jer su proizvođači smanjili potrošnju. Centralni scenario RTE-a pretpostavlja da Electricite de France SA može povećati atomsku proizvodnju na 45 gigavata u januaru sa 30 gigavata, iako tehnički kvarovi i dalje ometaju njenu flotu reaktora.

Problemi sa električnom energijom u zemlji šire se i na susedne zemlje, koje su morale koristiti više gasa za proizvodnju električne energije u nedostatku uvoza iz Francuske.

Austrija 2023. zabranjuje korišćenje novih kotlova na fosilna goriva

BEČ - Austrijska vlada planira da zabrani korišćenje novih kotlova na fosilna goriva od sledeće godine i da zameni vrlo stare peći na naftu i ugalj s klimatski prihvatljivim opcijama do 2025., izveštava *Euractiv*.

Vlada kaže da bi se napuštanje ruskog gasa trebalo obaviti istovremeno s usvajanjem opcija obnovljivih izvora toplotne energije.

Pre rata u Ukrajini Austrija je dobijala oko 80% prirodnog gasa koji je trošila iz Rusije. Od avgusta, ova visoka zavisnost pala je ispod 50%, saopštila je vlada.

Zabrana novih peći na fosilna goriva, međutim, trebala bi da odobri najmanje dve trećine austrijskog parlamenta jer bi nacrt zakona zahtevao izmene ustava, primjećuje Euractiv.

Prema novom zakonu, kotlovi na gas ne mogu se ugrađivati u nove zgrade od 2023., rekao je ministar, dodajući da će Austrija do 2040. sve kotlove u zemlji prebaciti na klimatski prihvatljive alternative, rešiti se kotlova na mazut i gas i koristiti toplinske pumpe, daljinsko grejanje ili pelete.

Austrija će podržati predloženi program zamene kotlova stavljanjem na raspolaganje oko 2 milijarde eura do 2026., rekao je ministar.

Grčka dodatno oporezuje zaradu energetskih firmi na visokim cenama

ATINA – Grčka će nametnuti dodatne poreske račune energetskim firmama, rekao je 4. novembra ministar energetike te zemlje, nakon što je energetski regulator identifikovao neplaniranu dobit koja proizlazi iz visokih cena energije.

Budući da su grčka domaćinstva pod pritiskom inflacije na gotovo 30-godišnjem vrhu, vlada je zadužila državno regulatorno telo za energetiku RAE da utvrdi neplaniranu dobit energetskih kompanija na temelju bruto marže dobiti preduzeća koja proizlazi iz viših cena gasa.

Vlada planira da oporezuje 90% dobit energetskih firmi i koristiti te prihode za nadoknadu viših računa potrošača za energiju. To iznosi 375 miliona evra za razdoblje od oktobra 2021. do juna ove godine, na temelju regulatorne procene dobiti, rekao je ministar energetike.

Do sada je Grčka izdvojila više od 9 milijardi eura za subvencije za struju i druge mere od prošlog septembra kako bi pomogla ljudima i preduzećima u plaćanju komunalnih računa.

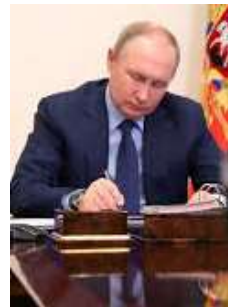
Moskva dekretom kontroliše prodaju poslova naftnih servisnih firmi u Rusiji

MOSKVA - Ruski predsednik Vladimir Putin zatvorio je opcije preostalim međunarodnim igračima u energetskoj industriji da napuste svoje poduhvate ili prodaju svoju imovinu u zemlji, uključujući svoje direktne podfirme.

Pravilo se odnosi na skoro 200 kompanija koje su registrovane u Rusiji, prenosi portal

Upstream.

Prema dekretu objavljenom u minulu sredu, promena suvlasnika u takvim poduhvatima i podfirmama biće moguća samo uz prethodnu dozvolu Kremlja.

Novousvojena ograničenja povezana su s drugom listom koju je Putin stavio ranije ove godine, navodi se u dokumentu. Ta lista sadrži "neprijateljske zemlje" - 49 država koje su uvele sankcije protiv

zemlje, njenih državnih korporacija i povezanih pojedinaca kao odgovor na rusku intervenciju u Ukrajini.

Nova lista sadrži ruske poduhvate i podfirme svih glavnih međunarodnih dobavljača naftnih usluga i američke i evropske proizvođače naftne oprem koji su radili u zemlji pre izbijanja rata u Ukrajini.

Osim međunarodnih pružalaca usluga naftnih polja, navedene su i ruske podfirme i poduhvati nemačkog Siemens Energy-a. koga su letos ruske vlasti okrivile jer nije isporučio prerađenu gasnu turbinu kompresorskoj stanici Severni tok 1, što je primoralo Gasprom da u avgustu da zatvori protok gasa kroz gasovod ka Evropi, piše Upstream

